

ผลของการเลี้ยงทารกด้วยน้ำนมมารดาต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว อุบัติการโรคอุจจาระร่วง
และโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของทารกอายุ 0-4 เดือน
ที่จังหวัดมอแรง ประเทศเนปาล

ลักษมี ไร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-587-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IMPACT OF BREAST FEEDING ON WEIGHT GAIN, INCIDENCE OF
DIARRHOEA AND ARI AMONG INFANTS IN THE FIRST 4 MONTHS OF LIFE
IN THE URBAN COMMUNITY OF MORANG DISTRICT, NEPAL.

LAXMI RAI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
HEALTH DEVELOPMENT PROGRAM
GRADUATE SCHOOL
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1996

ISBN 974-633-587-1

IMPACT OF BREAST FEEDING ON WEIGHT GAIN, INCIDENCE OF
DIARRHOEA AND ACUTE RESPIRATORY TRACT INFECTION AMONG INFANTS
IN THE FIRST 4 MONTHS OF LIFE IN THE URBAN COMMUNITY OF
MORANG DISTRICT, NEPAL.

LAXMI RAI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
HEALTH DEVELOPMENT PROGRAM
GRADUATE SCHOOL
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1996

ISBN 974-633-587-1

Thesis Title   Impact of breast feeding on weight gain,
                         incidence of diarrhoea and ARI among infants
                         in the first 4 months of life in the urban
                         community of Morang District, Nepal.
By   Laxmi Rai
Program   Health Development
Faculty   Medicine
Thesis Advisor   Associate Prof. Sungkom Jongpiputvanich
Co-advisor   Ms. Venus Udomprasertgul

Accepted by Graduate School, Chulalongkorn University
in Partial Fulfillments for the Master's Degree/

Santi Thoongsuwan
-----Dean of Graduate School
(Asso. Prof. Dr. Santi Thoongsuwan, Ph.D.)

Thesis Committee

Suchin Ungthovorn, M.D.
-----Chairman
(Asso. Prof. Dr. Suchin Ungthovorn, M.D., M. Sc.)

Sungkom Jongpiputvanich
-----Thesis Advisor
(Asso. Prof. Dr. Sungkom Jungpiputvanich, M.D., M.
Med. Sc.)

Venus Udomprasertgul
-----Thesis Co advisor
(Ms. Venus Udomprasertgul, M.Sc.)

P. Komolratana
-----Member
(Prof. Pirom Komal-Ratanakul, M.D., M.Sc.)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ลักษณะ ไร : ผลของการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว, อุบัติการณ์โรค
อุจจาระร่วงและโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจของทารกอายุ 0-4 เดือน ที่จังหวัดมอแรง
ประเทศเนปาล (IMPACT OF BREAST FEEDING ON WEIGHT GAIN, INCIDENCE OF
DIARRHOEA AND ARI AMONG INFANTS IN THE FIRST 4 MONTH OF LIFE IN
THE URBAN COMMUNITY OF MORANG DISTRICT, NEPAL.)
อ. ทัศนวิทย์วิทยานิพนธ์ : รศ. นพ. สังคม, จงพิพัฒน์วิไลชัย, อ. ทัศนวิทย์วิทยานิพนธ์ร่วม :
นางสาววันดี อุคมประเสริฐกุล, 72 หน้า ISBN 974-633-587-1

รูปแบบการวิจัย :

การวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบไปข้างหน้า

วัตถุประสงค์การศึกษา :

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นของทารกที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียว
เทียบกับทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวในช่วงอายุ 0-4 เดือน
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างในจำนวนครั้งของการเกิดโรคอุจจาระร่วงและโรคติดเชื้อระบบ
ทางเดินหายใจเฉียบพลันของทารกที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวเทียบกับทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดา
เพียงอย่างเดียวในช่วงอายุ 0-4 เดือน

วิธีการศึกษา :

ได้ทำการศึกษาทารกแรกเกิด 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ทารกที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียว
จำนวน 50 ราย กลุ่มที่ 2 ทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวจำนวน 50 ราย ในชุมชน
บิรุตนาการ์, อาเภอเมือง, ประเทศเนปาล ระหว่างวันที่ 15 เมษายน จนถึงวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2538
มารดาของทารกได้รับการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นทารกได้รับการติดตามศึกษาตั้งแต่แรกเกิด
จนถึง 4 เดือน เกี่ยวกับน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้น, จำนวนครั้งของการเป็นโรค อุจจาระร่วงและโรคติดเชื้อ
ระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน

ผลการศึกษา :

พบว่าบิดาและมารดาทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะประชากรคล้ายกัน และทารกทั้ง 2 กลุ่มมีน้ำหนักแรก
คลอดไม่แตกต่างกันที่ทารกที่อายุ 4 เดือน ที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจากน้ำ
หนักแรกเกิด 3.05 กิโลกรัม ส่วนทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นเพียง
2.53 กิโลกรัม จากน้ำหนักแรกเกิด ดังนั้นเมื่อทารกอายุได้ 4 เดือน ทารกที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียง
อย่างเดียวมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ทารกที่เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวมีจำนวนครั้งของการเกิดโรค
อุจจาระร่วงและโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน น้อยกว่าทารกที่ไม่ได้เลี้ยงด้วยนมมารดาเพียง
อย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... ๒๕๓๙

ลายมือชื่อนิสิต..... (Lorain Raj)

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

c 747089: MAJOR HEALTH DEVELOPMENT PROGRAM

KEY WORD: BREAST FEEDING/INFANTS/WEIGHT GAIN/DIARRHOEA/ACUTE RESPIRATORY TRACT INFECTION

LAXMI RAI : IMPACT OF BREAST FEEDING ON WEIGHT GAIN AND INCIDENCE OF DIARRHOEA AND ACUTE RESPIRATORY TRACT INFECTION AMONG INFANTS IN THE FIRST 4 MONTHS OF LIFE IN THE URBAN COMMUNITY, MORANG DISTRICT, NEPAL.

THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROF. SUNGKOM JONGPIPUTVANICH, MD., M. Med. Sc.

THESIS CO-ADVISOR : MS. VENUS UDOMPRASERTGUL M. Sc. 72 pp.

ISBN 974-633-587-1

Study design :

Comparative cohort study

Objectives :

1. To identify the difference in weight gain between exclusive and non exclusive breast fed infants at the end of the first 4 months of life.
2. To identify the difference in episodes of diarrhoea and ARI between exclusive and non exclusive breast fed infants at the end of the first 4 months of life.

Methodology :

The study was conducted in urban community of Biratnagar, Morang District, Nepal between 15th April to October 30th 1995. The target population consisted of all mothers of infants aged between 0 to 4 months. 50 infants whose mothers intended to exclusively breast feed were recruited into the exclusive breast fed group. 50 infants whose mothers did not intend exclusively breast feed were recruited in the non exclusive breast fed group. Age and sex of infants were matched between two groups. They were interviewed by well trained interviewer using structured questionnaire and the infants were followed up to assess the weight gained and episodes of diarrhoea and ARI every month interval from 0 to 4 months.

Result :

The study finding showed the parental characteristics and birth weight were comparable among both groups. The cumulative weight gained of infants from aged 0 to 4 months were 3.05 and 2.53 Kg. in exclusive and non exclusive breast feeding groups respectively. So there is 0.52 Kg. higher in weight gained in exclusive than non exclusive breast fed infants. The mean scores of weight gain on infants at aged 1, 2, 3 and 4 months were 0.963 ± 0.123 , 0.895 ± 0.198 , 0.580 ± 0.313 and 0.612 ± 0.303 (Kg) among exclusive breast feeding and the mean scores of weight gain of infants at aged 1, 2, 3 and 4 were 0.870 ± 0.166 , 0.765 ± 0.222 , 0.433 ± 0.222 and 0.471 ± 0.131 (kg) among non exclusive breast feeding. So there was statistically significant difference in weight gain among two groups ($p < 0.05$). Furthermore, there was lower in number of episodes of diarrhoea and ARI among exclusive breast fed infants than those non exclusive breast fed infants ($p < 0.05$).

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

Acknowledgments

I wish to express my deep gratitude and appreciation to Dean Purna chandra Karmacharya and Dr. Uma Devi Das, Institute of Medicine who have provided me a chance to study in master's degree program at Chulalongkorn University, Bangkok. This course would be impossible without the support from the Red Burna which deeply valued.

Special thanks to Assoc. Prof. Sungkom Jongpiputvanich as my advisor for his strong and helpful supervision, instruction and support during the course of this study.

I would like to give my sincere thanks to Prof. Dr. Pirom Kamol-ratanakul for his kind guidance and encouragement and to all of the staffs of faculty of medicine.

My appreciation to Ms. Venus Udomprasertgul as my co-advisor for her valuable advice and for helping me during Data Analysis period.

I wish to thank Dr. Pornarang Chotiwan for his valuable help and guidance during data analysis.

Thanks to my classmates too for their help, friendliness and sincerity during the course period. To Mrs. Tuanchai Inthusoma thanks for her guidance during the development of my questionnaire. I would also like to acknowledge all the mothers who kindly gave me co-operation to make the data collection possible.

Finally, without the continuous support and time from my family to look after my children and home, it would be very difficult for me to get along with this study. My special thanks to my mother, husband and son Sivaraj Dhimal for moral support and help throughout my study.

CONTENTS

	Page
Abstract (Thai)	iv
Abstract (English)	v
Acknowledgment	vi
List of Tables	ix
List of Figures	xi
CHAPTER	
1. INTRODUCTION	1
1.1 Background	1
1.2 Rationale	8
2. REVIEW OF RELATED LITERATURE	15
2.1 Comparision of Parental Socio-economic and Education Between Breast and Formula Fed Infants ..	15
2.2 Difference in Weight Gained Between Breast and Formula Fed Infants	15
2.3 Difference in Episodes of Diarrhoea and ARI Between Exclusive Breast Ffed and Formula Fed Infants	16
2.4 Nutritional Value in Breast Milk	16
3. METHODOLOGY	18
3.1 Research Questions	18
3.2 Research Objectives	18
3.3 Hypothesis	19
3.4 Research Design	20
3.5 Research Methodology	21
Study Location	21
Population	22
Method of Selection	24
3.6 Sample Size Calculation	26
3.7 Outcomes of Measurement	26

3.8	Operational Definition	28
3.9	Instruments	29
3.10	Measurements	30
3.11	Ethical Consideration	36
3.12	Data Collection	36
3.13	Data Processing	38
4	RESULT OF THE STUDY	39
5	DISCUSSION	54
5.1	Limitation	59
5.2	Obstacles and Strategies to Solve the Problems.....	59
5.3	Expected Benefits	60
5.4	Implication	61
6	CONCLUSION	62
6.1	Recommendation	63
7	REFERENCES	65
APPENDICES		
1	Questionnaire	68
2	Follow up Sheet	71
3	Vitae	72

List of Tables

<u>Table</u>	<u>Page</u>
1 Comparison of Mature Human and Unmodified Cow's Milk ..3	
2 Percentage of Exclusively Breast Fed Infants by Rural and Urban Region of Nepal	9
3 Percentage of Exclusive Breast Fed Infants Age 0 - 4 Months by Sex	10
4 The Socio-economic Indicators of Nepal Which Lead to Increase the Burden of Illness in the Community....	11
5 According to the Eighth Five Year Plan of Nepal's Health Policy the Following Target is Expected to be Achieved by 2000	11
3.1 Infants' Weight in Kilogram of Three Areas	32
3.2 Analysis of Variance of Area One	33
3.2 Analysis of Variance of Area Two	34
3.3 Analysis of Variance of Area Three	35
4.1 Number Distribution and Comparison of Demographic and Socio-economic Variables Between Exclusive and Non Exclusive Breast Feeding Groups ..	40
4.1.1 Age of Mothers.....	40
4.1.2 Number of Children	41
4.1.3 Education of Mothers	42
4.1.4 Education of Fathers	43
4.1.5 Occupation of Fathers	44
4.1.6 Income of Fathers	45
4.1.7 Birth Weight of Infants	46
4.2 Colostrum Feeding in Non Exclusive Breast Fed Infants	46
4.3 Supplementary Foods Among Non Exclusive Breast Feeding	47
4.4 Mean Score of Infants' Weight by Age Between EBF and NEBF Groups	48
4.5 Weight Gained From Aged 0 to 4 Months of Infants	49

<u>Table</u>	<u>Page</u>
4.6 ANOVA for Weight Gained of First Month by Breast Feeding Groups and Sex of Infants	49
4.7 ANOVA for Weight Gained of Second Month by Breast Feeding Groups and Sex of Infants	49
4.8 ANOVA for Weight Gained of Third Month by Breast Feeding Groups and Sex of Infants	50
4.9 ANOVA for Weight Gained of Fourth Month by Breast Feeding Groups and Sex	50
4.10 Comparison of Weight Increments (kg per month) of Between Exclusive and Non Exclusive Breast Fed Infants from 1 to 4 Months Using Unpaired T Test.....	51
4.11 Number Distribution and Comparison of Diarrhoea Episodes Between Exclusive and Non Exclusive Breast Feeding Groups	52
4.12 Number Distribution and Comparison of ARI Episodes Between Exclusive and Non Exclusive Breast Feeding Groups	53

List of Figure

<u>Figure</u>	<u>Page</u>
1. Community Based Comparative Prospective Cohort Design ..	20